

Okruhy pro bakalářské státní závěrečné zkoušky ak. rok 2015-2016

1. Umění pravěkých kultur

Základní charakteristika, periodizace +

- umění paleolitu v českých zemích a v západní Evropě (Věstonice, Předmostí, malby franko-kantaberské skupiny)
- neolitická kultura v Malé Asii a v Evropě
- reflexe umění pravěkých a "primitivních" kultur v současném umění

2. Umění starověkých kultur

Geografické vymezení, časové a stylové členění, základní charakteristika (společenské pozadí, náboženství) +

- umění Mezopotámie v době sumerské, akkadské a babylonské
- umění Egypta (Stará, Střední a Nová říše)
- reflexe starověkých kultur v umění od 18. století do současnosti

3. Antické umění

Společenské pozadí, základní charakteristika, periodizace, mytologie +

- umění na Krétě a kultura mykénská
- umění archaického a klasického Řecka (architektura – typy chrámů a slohů, hlavní umělecké osobnosti – Polykleitos, Feidiás, Práxitelés, Skopás, Lýsippos)
- Helénismus
- Etruská kultura a umění římského císařství a římské republiky (architektura, druhy staveb, Pompejský styl v malířství)
- reflexe antické architektury, sochařství, malířství od klasicismu po současnost

4. Křesťanské umění a počátky středověké kultury

Vznik a objasnění pojmu „středověk“, periodizace, geografické vymezení, umělecká centra, základní problémy architektury, malířství a sochařství ve vztahu ke křesťanskému myšlení +

- Předkřesťanské a raně křesťanské umění, funkce, ikonografie
- Byzanc, karolinská a otonská renesance, christianizace v českých zemích (Velká Morava)
- Románské umění, prostředí jeho vzniku, periodizace, charakteristika, důležitá centra, nejvýznamnější památky v Evropě i u nás

5. Gotické umění

Objasnění pojmu gotika, periodizace, kulturně společenské a duchovní pozadí +

- Původ, vznik a vývoj gotické katedrály, kulturní geografie a charakteristika slohu (Francie, Německo, Itálie, Anglie, české země), základní principy architektury, sochařství, malby, nejvýznamnější památky
- Význam pojmu „umění“ ve středověku (dědictví starověku, scholastická systematika), funkce umění (obrazu), umělecká praxe (umělec – řemeslník, objednavatel, publikum, dílenský provoz, umělecký „trh“)
- Status umělce, identita autora, pojem originality, signatura, středověká vizualita – od obrazu k „umění“.

6. Středověké umění v českých zemích

Charakteristika slohu, periodizace, umělecká centra, architektura, malířství, sochařství - hlavní představitelé (Mistr Vyšebrodského oltáře, Matyáš z Arrasu, Petr Parléř, Mistr Theodorik, Mistr Třeboňského oltáře)

- umění za vlády Přemyslovců
- umění doby Lucemburků (Jan Lucemburský a Karel IV., nejvýznamnější stavební podniky, katedrála sv. Víta)
- pozdně gotické umění jagellonské doby (osobnosti - Benedikt Ried, Matěj Rejsek)

7. Kultura a umění renesance, manýrismus

Základní charakteristika, význam pojmů renesance, humanismus, významné osobnosti (Brunelleschi, Alberti, Ghiberti, Donatello, Masaccio...) +

- raná renesance a její hlavní principy v architektuře, plastice a malbě
- vrcholná renesance (Řím a Benátky), hlavní osobnosti (Leonardo, Michelangelo, Rafael)
- záalpská renesance (české země, Německo, Nizozemí)
- manýrismus (Itálie), specifika českých zemí (manýrismus na dvoře Rudolfa II.)

8. Umění baroka

Charakteristika slohu, ideové předpoklady, základní problémy a hlavní linie (radikální a klasicistní), geografické vymezení (Itálie, Španělsko, Flámsko, Holandsko, střední Evropa), periodizace, hlavní představitelé v architektuře, malířství a sochařství +

- barokní umění v Itálii (Bernini, Borromini, Caravaggio...)
- barokní umění mimo Itálii (francouzský klasicizující proud), barokní malířství ve Španělsku (Velázquez), Flámsku (Rubens) a Holandsku (Rembrandt)
- rokoko – hlavní kulturně geografická centra (Francie, Bavorsko..), periodizace, charakteristika, nejvýznamnější představitelé

9. Umění baroka v českých zemích

Charakteristika slohu, periodizace, hlavní osobnosti v architektuře, sochařství a malířství +

- architekti českého baroka (Kryštof Dietzenhofer, Kilián Ignác Dietzenhofer)
- sochařství českého baroka (Braun, Brokoff, Bendl)
- malířství (Škréta, Kupecký, Brandl, Reiner, Willmann, Liška)
- Česká barokní gotika (Santini)

10. Umění doby klasicismu a romantismu

Zdroje, charakteristika, periodizace, hlavní problémy a nejdůležitější osobnosti +

- Klasicismus (David a jeho škola), sentimentalismus, empír a čeští představitelé
- podoby romantismu ve Francii (Delacroix, Géricault)
- podoby romantismu v Německu a Rakousku (C.D.Friedrich), biedermeier, nazarénismus, a čeští představitelé (Tkadlík, Mánesové)
- podoby romantismu v Anglii (Blake, Turner, Constable) a USA (Hudson River school)

11. Umění druhé poloviny 19. století a počátky moderní kultury

- Realismus ve Francii (Courbet, Millet) a v Čechách (Pinkas, Barvitius, Purkyně)
- generace Národního divadla (Schulz, Zitek, Ženíšek, Aleš, Brožík, Hynais)
- rozvoj krajinomalby (barbizonská škola, česká krajinomalba 19. století)
- akademismus a historismus v malířství a sochařství

12. Sochařství od klasicismu po secesi

Charakteristika, základní problémy, periodizace, hlavní osobnosti +

- sochařství klasicismu a romantismu (Canova, Thorvaldsen, Barye, Rude)
- funerální plastika a pomník
- Rodin
- sochařství v českých zemích v kontextu střední Evropy (bratři Maxové, Václav Levý, J. V. Myslbek, Šaloun, Štursa, Španiel, Mařatka)

13. Impresionismus, postimpresionismus, symbolismus, secese

Charakteristika slohů, periodizace, hlavní představitelé +

- Manet a francouzští impresionisté (Monet, Renoir)
- francouzští postimpresionisté (Cézanne, van Gogh, Gauguin)
- symbolismus (Moreau, Redon), skupina Nabis
- secese, Art Nouveau, Jugendstil (Klimt, Gaudí, Mucha, Bílek)

14. Architektura 20. století

Charakteristika vývojových tendencí, periodizace, hlavní osobnosti +

- moderna (Wagner)
- Adolf Loos
- funkcionalismus (Le Corbusier, CIAM)
- Gropius, van der Rohe a Bauhaus (hlavní myšlenky, představitelé, význam)
- Wright a organická architektura

15. Architektura v Čechách a na Moravě v první polovině 20. století

Charakteristika vývojových tendencí, periodizace, hlavní osobnosti +

- česká kubistická architektura (Gočár, Janák, Chochol)
- architektura 20. a 30. let v Praze, Hradci Králové a ve Zlíně
- funkcionalismus
- Bohuslav Fuchs a brněnská architektonická škola

16. Moderní směry počátku 20. století

Charakteristika vývojových tendencí v historických souvislostech, periodizace, hlavní osobnosti

- Fauvismus (Henri Matisse)
- Expresionismus v Rakousku a Německu (skupiny Die Brücke a Der Blaue Reiter, další osobnosti např. Schiele, Kokoschka, Kubin)
- Kubismus (Picasso, Braque, Gris)
- Futurismus
- Počátky abstraktní malby (Kandinskij, Mondrian, Malevič, Kupka), ruský konstruktivismus
- moderní směry počátku 20. století v českých zemích (český kubismus - Filla, Gutfreund)

17. Evropská a česká meziválečná a válečná avantgarda

Historické souvislosti, charakter, význam, hlavní centra a představitelé +

- Dada a jeho centra, osobnosti (Marcel Duchamp, Picabia)
- André Breton a surrealismus, (Ernst, Miró, Magritte, Dalí)
- situace českého umění – Devětsil, artificialismus (Toyen, Šýrský), surrealismus,
- české umění za války - skupina Ra, Sedm v říjnu, Skupina 42

18. Expresivní tendence ve světovém a českém umění poválečné éry

Historické souvislosti, charakteristika stylů, periodizace, hlavní představitelé +

- skupina COBRA, Art brut (Dubuffet)
- abstraktní expresionismus (Pollock) a lyrická abstrakce (Rothko)
- český informel (Boudník, Medek)
- expresivní tendence ve figurální malbě (Bacon, Baselitz, Basquiat, Neue Wilde)
- expresivní tendence v české postmoderně (12/15, Tvrdohlaví)

19. Umění 50. a 60. let - neodada, pop art, nefigurativní tendence

Vysvětlení pojmů, historie, periodizace, hlavní osobnosti, souvislosti s hudbou a literaturou +

- beatnické hnutí (New York, Los Angeles, San Francisco – Kerouac, Ginsberg)
- USA: od neodada k pop artu (Rauschenberg, Warhol, Lichtenstein)
- Británie: Independent Group a britský pop art (Hamilton, Blake, Hockney)
- Francie: nový realismus (Klein, Arman, Niki de Saint Phalle)
- hyperrealismus ve světě a u nás (Close, Beran, Pištěk)

20. Konstruktivní a konceptuální tendence v poválečném období

Vysvětlení pojmů, historie (vazby na meziválečné období), periodizace, hlavní osobnosti

- kinetické umění (Calder)
- minimalismus (Andre, Judd, Flavin)
- postminimalismus, procesualnost, instalace (Serra, Morris, Hesse)
- arte povera (Pistoletto a další)
- konceptuální umění (Beuys, Kosuth), konceptuální umění a fotografie (Ruscha, Huebler, Rosler)
- konkretismus v ČSR, skupina Křižovatka

21. Umění akce a umění za hranicemi galerie v období 60. – 80. let

Vysvětlení pojmů, periodizace, pojmenování rozdílů mezi vývojem ve světovém a československém umění.

- happening a performance art a body art (Kaprow, Acconci, Abramović, Milan Knížák a Aktual, Ságlová)
- Fluxus v USA a Evropě (Higgins, Knowles, Nam June Paik ad.)
- České a slovenské akční umění od konce 60. let (Křižovnická škola, pražský okruh: Štembera, Mlčoch, Filko, Mlynářčik)
- land art a environmentálně orientované umění (Smithson, Long, Kafka, Denes)

22. Umění nových médií ve světě a České republice

Specifika novomediálního umění (vznik, prezentace, recepce), periodizace (rozdíly mezi vývojem ve světě a v ČR), hlavní představitelé

- rané experimenty na pomezí umění a technologie (Experiments in Art and Technology)
- raný videoart – zájem o technologii, sociální a politický potenciál média a vztah k akčnímu umění (Warhol, Paik, Nauman, Waulkovi a The Kitchen)
- český videoart od 80. let do současnosti (Pilař, Ruller, Dopitová)
- videoinstalace a multimédia v galerijním provozu
- internetové umění a „umění po internetu“ (net.art, umění a web 2.0, postinternet)

23. Konzervativní a politické tendence v umění 20. století a současnosti

Vysvětlení pojmů, historie, periodizace, hlavní osobnosti

- neoklasicismus, art deco v sochařství, malířství, architektuře
- umění nacistického Německa a fašistické Itálie, pojem „Entartete Kunst“
- umění a komunistická ideologie, socialistický realismus v SSSR, sověla v ČSR
- podoby umělecké angažovanosti a aktivismu v umění dvacátého století

24. Architektura od druhé poloviny 20. století do současnosti

Charakteristika, periodizace, vazba na předválečné období, hlavní představitelé

- Mezinárodní styl, brutalismus, formalistické tendence
- proměny díla Phillipa Johnsona
- nová monumentalita, postmoderní architektura (Kahn, Venturi)
- dekonstruktivismus, high-tech, nová moderna
- významní architekti a významné realizace poválečné architektury v Brně